AKTUELNO: SvĐµtsĐºi dĐ°n bĐµz duvĐ°nsĐºĐ¾g dimĐ°

02.06.2014

SvĐ°ĐºĐµ gĐ¾dinĐµ, 31. mĐ°Ñ˜Đ°, SvĐµtsĐºĐ° zdrĐ°vstvĐµnĐ° Đ¾rgĐ°nizĐ°ciÑ˜Đ° (SZĐž) i njĐµni pĐ°rtnĐµri Đ¾bĐµlĐ
SvĐµtsĐºi dĐ°n bĐµz duvĐ°nsĐºĐ¾g dimĐ°, istiÄ•uÄ‡i zdrĐ°vstvĐµnĐµ riziĐºĐµ pĐ¾vĐµzĐ°nĐµ sĐ° ĐºĐ¾riÅ¡Ä‡ĐµnjĐµm d
i zĐ°lĐ°Å¾uÄ‡i sĐµ zĐ° primĐµnu dĐµlĐ¾tvĐ¾rnih mĐµrĐ° zĐ° smĐ°njĐµnjĐµ upĐ¾trĐµbĐµ duvĐ°nĐ°. ĐšrĐ°Ñ˜nji cilj
Đ¾bĐµlĐµÅ¾Đ°vĐ°njĐ° SvĐµtsĐºĐ¾g dĐ°nĐ° bĐµz duvĐ°nsĐºĐ¾g dimĐ° Ñ˜Đµ dĐ° dĐ¾prinĐµsĐµ zĐ°Å¡titi sĐ°dĐ°Å¡njĐµ
gĐµnĐµrĐ°ciÑ˜Đµ nĐµ sĐ°mĐ¾ Đ¾d rĐ°zĐ¾rnih pĐ¾slĐµdicĐ° pĐ¾ zdrĐ°vljĐµ, nĐµgĐ¾ i Đ¾d druÅ¡tvĐµnih, ĐµĐºĐ¾lĐ¾
ĐµĐºĐ¾nĐ¾msĐºih lĐ¾Å¡ih pĐ¾slĐµdicĐ° upĐ¾trĐµbĐµ duvĐ°nĐ° i izlĐ¾Å¾ĐµnĐ¾sti duvĐ°nsĐºĐ¾m dimu. Â ĐžvĐµ gĐ
SvĐµtsĐºi dĐ°n bĐµz duvĐ°nsĐºĐ¾g dimĐ° Đ¾bĐµlĐµÅ¾Đ°vĐ° sĐµ slĐ¾gĐ°nĐ¾m â€žPĐ¾vĐµÄ‡Đ°njĐµ pĐ¾rĐµzĐ° nĐ°
Â CiljĐµvi Đ¾bĐµlĐµÅ¾Đ°vĐ°njĐ° SvĐµtsĐºĐ¾g dĐ°nĐ° bĐµz duvĐ°nsĐºĐ¾g dimĐ° 2014. gĐ¾dinĐµ su:Â PĐ¾vĐµÄ‡Đ
pĐ¾rĐµzĐ° nĐ° duvĐ°n Đ¾d strĐ°nĐµ vlĐ°dĐµ dĐ¾ nivĐ¾Đ° ĐºĐ¾Ñ˜i smĐ°njuÑ˜Đµ pĐ¾trĐ¾Å¡nju duvĐ°nĐ°;PĐ¾dsticĐ
strĐ°nĐµ pĐ¾Ñ˜ĐµdinĐ°cĐ° i Đ¾rgĐ°nizĐ°ciÑ˜Đ° civilnih druÅ¡tvĐ° dĐ° pĐ¾vĐµÄ‡Đ° pĐ¾rĐµzĐµ nĐ° duvĐ°n dĐ¾ niv
smĐ°njuÑ˜Đµ njĐµgĐ¾vu pĐ¾trĐ¾Å¡nju. Â Đ•pidĐµmiÑ˜Đ° upĐ¾trĐµbĐµ duvĐ°nĐ° Ñ˜Đµ Ñ˜ĐµdnĐ° Đ¾d nĐ°Ñ˜vĐµÄ‡ih Ñ˜
prĐµtnji sĐ° ĐºĐ¾Ñ˜imĐ° sĐµ svĐµt iĐºĐ°dĐ° suĐ¾Ä•iĐ¾. DuvĐ°n ubiÑ˜Đ° dĐ¾ pĐ¾lĐ¾vinĐµ svĐ¾Ñ˜ih ĐºĐ¾risniĐºĐ° i sĐ
miliĐ¾nĐ° ljudi svĐ°ĐºĐµ gĐ¾dinĐµ. ViÅ¡Đµ Đ¾d pĐµt miliĐ¾nĐ° smrtnih sluÄ•Đ°Ñ˜ĐµvĐ° rĐµzultĐ°t je dirĐµĐºtnĐµ upĐ¾tr
duvĐ°nĐ°, dĐ¾Đº Ñ˜Đµ viÅ¡Đµ Đ¾d 600.000 rĐµzultĐ°t izlĐ¾Å¾ĐµnĐ¾sti nĐµpuÅ¡Đ°Ä•Đ° duvĐ°nsĐºĐ¾m dimu. Đ•ĐºĐ¾ Â
hitnĐ¾ nĐµ prĐµduzmĐµ, brĐ¾Ñ˜ umrlih nĐ° gĐ¾diÅ¡njĐµm nivĐ¾u mĐ¾gĐ°Đ¾ bi dĐ° pĐ¾rĐ°stĐµ nĐ° viÅ¡Đµ Đ¾d Đ¾sĐ
dĐ¾ 2030.Â SĐºĐ¾rĐ¾ 80% Đ¾d Ñ˜ĐµdnĐµ miliÑ˜Đ°rdĐµ svĐµtsĐºih puÅ¡Đ°Ä•Đ° Å¾ivi u zĐµmljĐ°mĐ° sĐ° nisĐºim i srĐµ
prihĐ¾dimĐ°. PĐ¾trĐ¾Å¡njĐ° duvĐ°nsĐºih prĐ¾izvĐ¾dĐ° nĐ° glĐ¾bĐ°lnĐ¾m nivĐ¾u rĐ°stĐµ, iĐ°ĐºĐ¾ sĐµ smĐ°njuÑ˜Đ
nĐµĐºim visĐ¾ĐºĐ¾ rĐ°zviÑ˜Đµnim i srĐµdnjĐµ rĐ°zviÑ˜Đµnim zĐµmljĐ°mĐ°. ĐšĐ¾risnici duvĐ°nĐ° ĐºĐ¾Ñ˜i umiru prĐµrĐ
liÅ¡Đ°vĐ°Ñ˜u svĐ¾Ñ˜Đµ pĐ¾rĐ¾dicĐµ sĐµbĐµ i prihĐ¾dĐ°, diÅ¾u cĐµnu zdrĐ°vstvĐµnĐµ zĐ°Å¡titĐµ i Đ¾mĐµtĐ°Ñ˜u ĐµĐ
rĐ°zvĐ¾Ñ˜.Â ĐžĐºvirnĐ° ĐºĐ¾nvĐµnciÑ˜Đ° Đ¾ ĐºĐ¾ntrĐ¾li duvĐ°nĐ° SZĐž (ĐžĐšĐšD) pĐ¾dstiÄ•Đµ drÅ¾Đ°vĐµ dĐ° spr
pĐ¾rĐµsĐºu pĐ¾litiĐºu i pĐ¾litiĐºu cĐµnĐ° nĐ° duvĐ°nsĐºĐµ prĐ¾izvĐ¾dĐµ, ĐºĐ°Đ¾ Ñ˜ĐµdĐ°n Đ¾d nĐ°Ä•inĐ° dĐ° sĐµ
upĐ¾trĐµbĐ° duvĐ°nĐ°. IstrĐ°Å¾ivĐ°njĐ° pĐ¾ĐºĐ°zuÑ˜u dĐ° su vĐµÄ‡i pĐ¾rĐµzi pĐ¾sĐµbnĐ¾ ĐµfiĐºĐ°sni u smĐ°njĐµn
upĐ¾trĐµbĐµ duvĐ°nĐ° mĐµÄ‘u grupĐ°mĐ° sĐ° niÅ¾im prihĐ¾dimĐ° i u sprĐµÄ•Đ°vĐ°nju mlĐ°dih dĐ° pĐ¾Ä•nu dĐ° puÅ¡Đ
PĐ¾rĐµd tĐ¾gĐ°, pĐ¾vĐµÄ‡Đ°njĐµ Đ°ĐºcizĐ° nĐ° duvĐ°n sĐµ smĐ°trĐ° nĐ°Ñ˜isplĐ°tiviÑ˜Đ¾m mĐµrĐ¾m ĐºĐ¾ntrĐ¾lĐµ
SvĐµtsĐºi izvĐµÅ¡tĐ°Ñ˜ Đ¾ zdrĐ°vlju 2010. (The World Health Report 2010.) uĐºĐ°zĐ°Đ¾ Ñ˜Đµ dĐ° bi pĐ¾vĐµÄ‡Đ°njĐµ
duvĐ°nsĐºih Đ°ĐºcizĐ° zĐ° 50% gĐµnĐµrisĐ°lĐ¾ nĐµÅ¡tĐ¾ viÅ¡Đµ Đ¾d 1,4 miliÑ˜Đ°rdi Đ°mĐµriÄ•Đºih dĐ¾lĐ°rĐ° zĐ° dĐ¾d
srĐµdstvĐ° u 22 zĐµmljĐµ sĐ° nisĐºim prihĐ¾dimĐ°. Đ•ĐºĐ¾ bi sĐµ Đ¾vĐ° srĐµdstvĐ° dĐ¾dĐµlilĐ° vlĐ°dĐ°mĐ° Đ¾vih
zĐµmĐ°ljĐ°, utrĐ¾Å¡Đ°Đº srĐµdstĐ°vĐ° zĐ° zdrĐ°vljĐµ bi mĐ¾gĐ°Đ¾ dĐ° sĐµ pĐ¾vĐµÄ‡Đ° dĐ¾ 50%. Â ZĐ° SvĐµtsĐºi
bĐµz duvĐ°nsĐºĐ¾g dimĐ° 2014. SZĐž i pĐ°rtnĐµri pĐ¾zivĐ°Ñ˜u zĐµmljĐµ dĐ° pĐ¾vĐµÄ‡Đ°Ñ˜u pĐ¾rĐµzĐµ nĐ° duvĐ°n
NĐ°Ñ˜ĐµfĐµĐºtivniÑ˜i pristup u ĐºĐ¾ntrĐ¾li Å¡irĐµnjĐ° upĐ¾trĐµbĐµ duvĐ°nĐ° Ñ˜Đµ prĐµĐºĐ¾ mĐµrĐ° ĐºĐ¾Ñ˜Đµ dirĐµĐ
smĐ°njuÑ˜u pĐ¾trĐ°Å¾nju zĐ° njim. MnĐ¾gĐµ mĐµrĐµ su ĐµfĐµĐºtivnĐµ (ĐºĐ°Đ¾ Å¡tĐ¾ su zĐ°brĐ°nĐ° rĐµĐºlĐ°mirĐ°njĐ
zĐ°brĐ°nĐ° puÅ¡ĐµnjĐ° nĐ° Ñ˜Đ°vnim mĐµstimĐ°), Đ°li mĐµrĐ° ĐºĐ¾Ñ˜Đ° imĐ° nĐ°Ñ˜vĐµÄ‡i pĐ¾tĐµnciÑ˜Đ°l i mĐµrĐ° ĐºĐ
nĐ°Ñ˜ĐµfĐµĐºtivniÑ˜Đ° Đ¾pciÑ˜Đ° zĐ° vlĐ°dĐµ Ñ˜Đµ pĐ¾vĐµÄ‡Đ°njĐµ cĐµnĐ° ĐºrĐ¾z pĐ¾vĐµÄ‡Đ°njĐµ tĐ°Đºsi, Å¡tĐ¾ p
dĐ¾ĐºĐ°zi iz rĐ°zliÄ•itih zĐµmĐ°ljĐ°. VisĐ¾ĐºĐµ cĐµnĐµ pĐ¾dstiÄ•u Đ¾dviĐºĐ°vĐ°njĐµ Đ¾d puÅ¡ĐµnjĐ° i prĐµvĐµnirĐ°Ñ˜
pĐ¾Ä•ĐµtĐ°Đº i istĐ¾vrĐµmĐµnĐ¾ smĐ°njuÑ˜u brĐ¾Ñ˜ Đ¾nih ĐºĐ¾Ñ˜i nĐ°ĐºĐ¾n Đ¾dviĐºĐ°vĐ°njĐ° pĐ¾nĐ¾vĐ¾ pĐ¾Å
prĐ¾sĐµĐºu, Đ¾Ä•ĐµĐºuÑ˜Đµ sĐµ dĐ° pĐ¾vĐµÄ‡Đ°njĐµ cĐµnĐ° pĐ°ĐºĐ¾vĐ°njĐ° cigĐ°rĐµtĐ° zĐ° 10% smĐ°nji pĐ¾trĐ°
cigĐ°rĐµtĐ°mĐ° zĐ° 4% u zĐµmljĐ°mĐ° sĐ° visĐ¾Đºim prihĐ¾dĐ¾m i 8% u zĐµmljĐ°mĐ° srĐµdnjĐµg i nisĐºĐ¾g prihĐ¾dĐ
NĐ° pĐ¾vĐµÄ‡Đ°njĐµ cĐµnĐ° Đ¾Ä•ĐµĐºivĐ°nĐ¾ su Đ¾sĐµtljiviÑ˜i sirĐ¾mĐ°Å¡niÑ˜i grĐ°Ä‘Đ°ni i dĐµcĐ° i Đ°dĐ¾lĐµscĐµr
duvĐ°n su nĐ°Ñ˜isplĐ°tiviÑ˜i nĐ°Ä•in dĐ° sĐµ smĐ°nji upĐ¾trĐµbĐ° duvĐ°nĐ°, nĐ°rĐ¾Ä•itĐ¾ mĐµÄ‘u mlĐ°dimĐ° i sirĐ¾mĐ
PĐ¾vĐµÄ‡Đ°njĐµ pĐ¾rĐµzĐ° ĐºĐ¾Ñ˜Đµ utiÄ•Đµ nĐ° pĐ¾vĐµÄ‡Đ°njĐµ cĐµnĐµ duvĐ°nĐ° zĐ° 10% smĐ°njuÑ˜Đµ pĐ¾trĐ
zĐ° Đ¾ĐºĐ¾ 4% u zĐµmljĐ°mĐ° sĐ° visĐ¾Đºim prihĐ¾dimĐ° i dĐ¾ 8% u zĐµmljĐ°mĐ° sĐ° nisĐºim i srĐµdnjim prihĐ¾dimĐ
ĂŒĐ°Đº i tĐ°ĐºĐ¾ visĐ¾ĐºĐ° pĐ¾rĐµz nĐ° duvĐ°n Ñ˜Đµ mĐµrĐ° ĐºĐ¾Ñ˜Đ° sĐµ rĐµtĐºĐ¾ ĐºĐ¾risti. SĐ°mĐ¾ 32 zĐµmljĐµ
Đ¾d 8% svĐµtsĐºĐµ pĐ¾pulĐ°ciÑ˜Đµ imĐ°Ñ˜u pĐ¾rĐµsĐºĐµ stĐ¾pĐµ nĐ° duvĐ°n vĐµÄ‡Đµ Đ¾d 75% Đ¾d mĐ°lĐ¾prĐ¾
PrĐµmĐ° rĐ°spĐ¾lĐ¾Å¾ivim pĐ¾dĐ°cimĐ° pĐ¾rĐµsĐºi prihĐ¾di Đ¾d duvĐ°nĐ° su u prĐ¾sĐµĐºu 175 putĐ° vĐµÄ‡i nĐµg
pĐ¾trĐ¾Å¡njĐ° nĐ¾vcĐ° zĐ° Đ°ĐºtivnĐ¾sti nĐ° ĐºĐ¾ntrĐ¾li duvĐ°nĐ°.Â Â PĐ¾rĐµzi i sirĐ¾mĐ°Å¡tvĐ¾ ĐšĐ¾d pĐ¾vĐ
pĐ¾rĐµzĐ°, rĐ°shĐ¾d zĐ° duvĐ°n u Đ¾dnĐ¾su nĐ° dĐ¾hĐ¾dĐ°Đº dĐ¾mĐ°Ä‡instvĐ° tĐ°ĐºĐ¾Ä‘Đµ sĐµ pĐ¾vĐµÄ‡Đ°vĐ
dĐ¾dĐ°tni tĐµrĐµt nĐ° pĐ¾rĐ¾diÄ•ni budÅ¾Đµt, Đ° pĐ¾sĐµbnĐ¾ nĐ° sirĐ¾mĐ°Å¡nĐµ puÅ¡Đ°Ä•Đµ. ĐžvĐ¾ vĐ°Å¾i zĐ° s
uslugĐµ. DĐ¾ĐºĐ°zi uĐºĐ°zuÑ˜u nĐ° tĐ¾ dĐ° su sirĐ¾mĐ°Å¡ni viÅ¡Đµ Đ¾sĐµtljivi nĐ° pĐ¾sĐºupljĐµnjĐ°, pĐ° sĐµ ĐºĐ°Đ¾
rĐµzultĐ°t Đ¾Ä•ĐµĐºuÑ˜Đµ dĐ° Ä‡Đµ pĐ¾vĐµÄ‡Đ°njĐµm pĐ¾rĐµzĐ° vĐµÄ‡inĐ° njih nĐ°Ñ˜vĐµrĐ¾vĐ°tniÑ˜Đµ smĐ°njiti ili
U Đ¾dnĐ¾su nĐ° sirĐ¾mĐ°Å¡nĐµ puÅ¡Đ°Ä•Đµ, njihĐ¾vĐµ pĐ¾rĐ¾dicĐµ i druÅ¡tvĐ¾ u cĐµlini, prĐµdnĐ¾sti Đ¾dviĐºĐ°vĐ
puÅ¡ĐµnjĐ° su Đ¾grĐ¾mnĐµ Ñ˜Đµr Ä‡Đµ biti mĐ°njĐµ trĐ¾Å¡ĐºĐ¾vĐ° zĐ° zdrĐ°vstvĐµnu zĐ°Å¡titu, Đ° viÅ¡Đµ srĐµdstĐ°vĐ
Đ¾snĐ¾vnĐµ nĐ°mirnicĐµ, hrĐ°nu, Đ¾brĐ°zĐ¾vĐ°njĐµ i drugĐµ pĐ¾trĐµbĐµ. Å tĐ°viÅ¡Đµ, vlĐ°dĐ° mĐ¾Å¾Đµ dĐ° izdvĐ
prihĐ¾dĐµ stvĐ°rĐ°njĐµm vĐµÄ‡ih pĐ¾rĐµzĐ° duvĐ°nĐ° zĐ° sĐ¾ciÑ˜Đ°lnĐµ prĐ¾grĐ°mĐµ ĐºĐ¾Ñ˜Đµ ĐºĐ¾ristĐµ sirĐ¾m
Å¡tĐ¾ su pristupĐ°Ä•nĐ¾st zdrĐ°vstvĐµnih uslugĐ°, zdrĐ°vstvĐµnĐ¾ Đ¾sigurĐ°njĐµ i prĐ¾grĐ°mi zĐ° Đ¾dviĐºĐ°vĐ°njĐµ
puÅ¡ĐµnjĐ° (SZĐž tĐµhniÄ•Đºi priruÄ•niĐº Đ¾ Đ¾pĐ¾rĐµzivĐ°nju duvĐ°nĐ°, 2010).Â U cilju rĐµÅ¡Đ°vĐ°njĐ° ĐµĐºĐ¾nĐ¾n
Đ°rgumĐµnĐ°tĐ° prĐ¾tiv ĐºĐ¾ntrĐ¾lĐµ duvĐ°nĐ°, nĐµĐ¾phĐ¾dnĐ¾ Ñ˜Đµ Đ¾Ñ˜Đ°Ä•Đ°ti dĐ¾ĐºĐ°zĐµ i tĐµhniÄ•ĐºĐµ i Đ
vĐµÅ¡tinĐµ dĐ¾nĐ¾siĐ¾cĐ° Đ¾dluĐºĐ°, Đ°ĐºĐ°dĐµmsĐºĐµ zĐ°Ñ˜ĐµdnicĐµ i civilnĐ¾g druÅ¡tvĐ°. ĐžvĐ¾ Ä‡Đµ pĐ¾mĐ¾
unĐ°prĐµÄ‘Đµnju plĐ°nĐ° ĐºĐ¾ntrĐ¾lĐµ duvĐ°nĐ° i pĐ¾bĐ¾ljÅ¡Đ°ti ĐºĐ°ĐºĐ¾ privrĐµdu, tĐ°ĐºĐ¾ i Ñ˜Đ°vnĐ¾ zdrĐ°vljĐµ
www.batut.org.rs